

Leto I

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 10

Naročnina: letno Din 24.—
polletno „ 12.—
četrletno „ 6.—

Izhaja vsak drugi četrtek

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR

Resnica o »frontah«

Razni listi so prinesli senzacionalne vesti, da se je »Zbor« priključil JNS, da je vstopil v neko »nacionalno fronto« itd. Ker nas naši tovariši sprašujejo, koliko je na teh »pobožnih željah« staro-strankarjev resnice, priobčujemo edino merodajno razlago glavnega glasila »Zbor« v Beogradu, t. j. »Otažbine«, katere lastnik je tov. predsednik Dimitrije Ljotić in ki se glasi:

»Če so mali otroci v temni sobi, radi glasno pojo, da preganjajo strah. Podobno se dogaja tudi v politiki.

Po kongresu JNS in po izvolitvi novega predsednika te stranke se je začelo iz vseh kotov streljanje — z zamaški...

Nimamo niti najmanjšega namena braniti JNS, ker smo bili edini, ki smo se javno in z velikimi žrtvami borili proti nji s to isto našo »Otažbino«. Mi smo ravno tako daleč od JNS, kot nismo bližu JRZ. Potrebno pa je, da našemu ljudstvu pojasnimo najnovejše politične odnose.

Mi imamo svojo pot, ki ni pot ne enih, ne drugih. Po tej poti bomo hodili tudi v bodoče, ker ne vidimo nobene druge, ki bi bila boljša za ozdravljenje naše države od te, v katerih se nahajamo zavoljo napak tistih, ki so se menjavali na oblasti — pa čeprav se okrog nas snujejo spletke in delajo računi brez krčmarja, pri katerih mi ne sodelujemo. Toda ravno tako ne odbijamo od sodelovanja nikogar, ki ima zadostno moralno kvalifikacijo, da hodi po tej naši poti.

Tisti, ki so navajeni na to, da mislijo s tujo glavo in da se v politiki opredeljujejo tako, kot se ravna njihovi vzorniki v inozemstvu, letajo za tem, da bi dosegli Španijo, kjer se je rodila nova demokracija in Francijo, kjer je vstal veliki val svobode — da bi po njihovem zgledu osnovali »Ljudsko fronto svobode«, s čemer bi izzvali tudi drugo stran k osnovanju svoje »protifronte«, da bi menda tako strogo oddelili »svobodnjake« od »nazadnjakov«.

»Ljudska fronta svobode« je najnovejši izum izredno dobro organizirane komunistične inozemske politike, kateri v korist v mnogih državah nevede služijo liberalno-demokratske stranke. Pa je le malo čudno, da tega ne uvidijo vsaj tisti, ki se držijo nacionalne linije, temveč da tudi podlegajo tej misli in se organizirajo v svojo »fronto«. Na ta način vendar delijo svoje lastno ljudstvo in dovoljujejo, da se na koncu koncev komunisti kot najspretnejši v tisti drugi fronti — čeprav so nevidni — dokopljejo do vaje in sprovajajo svoja načela celo proti vladi, katero so sami privedli do oblasti. Ta načela pa so v tem, da se zakonitost v dotični liberalno-demokratski državi kolikor mogoče najbolj sabotira, onemogoči in pošlje na dopust, da bi se tako neodvrtljivo odprla prosta pot za diktaturo proletarijata in sovjetske »demokracije«.

Zato torej smo proti vsakemu vstvarjanju »fronte«, kot se pri nas to namerava, ker smo proti razkropljevanju organskih delov naroda v slabotne fronte!

Mi smo odločno in jasno za solidarnostno stanovsko državo, v kateri bodo vsi družabni stanovi dobili tisto, kar jim pripada, v kateri se bo kapitalizem brzdal v svojih zahtevah, da bi še naprej gotal ljudski trud in upropaščal narod, v kateri zdravi bodo istočasno najslabotnejši družabni sloji najpopolnejše in najuspešnejše zaščiteni v svojih pravicah do dela, pri uživanju plodov svojega dela in vseh dobrin naše narodne kulture.

Naša borba ni samo politična. Ona ima tudi veliko gospodarsko in socialno vsebino. Vse pravice človeka in državljana liberalne demokracije so prazne fraze, če je ta človek gospodarsko izkoriščen in socialno zapostavljen, da se njegov glas ne sliši, kot se ne sliši glas v puščavi.

Vse pravice pa se zagotovijo človeku z enim mahom, če se mu zasigurata go-

spodarska sposobnost in socialna važnost s pomočjo tiste skupine, kateri po prirodi pripada — to pa je njegov stan. Tako delavec, kot kmet, trgovec, obrtnik, industrijalec in član svobodne intelektualne profesije — vsi bodo zavarovani in bodo imeli zelo solidno orodje za obrambo svojih interesov ter zaščito svojih pravic, čim se njihovim naravnim grupacijam, to je stanovom prizna pravica sodelovanja pri določevanju narodne, ljudske in državne usode.

To glavno misel našega gibanja napadajo demokrati kot »fašizem!« Tega ne morejo sprejeti niti tisti, ki soglašajo s tem, da mora ta država postati res jugoslovanska — kajti svojo politiko uravnava jo neprestano v liberalno-demokratsko smer. V tem pa je zabloda.

Mi pa smo jasnejšega pogleda na te stvari. Mi vemo, da Jugoslavije ne bodo stvorile niti »Ljudske fronte svobode«, niti »Nacionalne fronte« — če nimajo resnične socialne in gospodarske vsebine. Ne moremo trditi, da razni »frontaši« tega nimajo. Toda dočim »Ljudska fronta svobode« skuša ohraniti liberalizem v gospodarstvu in kapitalizem, pa istočasno za hrbtom liberalno-demokratskih guslarjev živo delajo komunisti na to, da bi stvorili sovjetsko gospodarstvo. A tisti iz druge fronte mislijo, da je treba seveda najprej politično utrditi Jugoslavijo ter edinstvo naroda in države — šele potem pa bi razmišljali, kako naj bi se uredila družabna in gospodarska vprašanja...

Judeževi groši

Ze od leta 1913 se zavzemajo vse občine od Zidanega mostu do Zagreba za to, da bi se Trboveljski premogokopni družbi zabranilo čistiti prenog na način da se s tem onečišča savsko vodo. Prizadetim občinam in drugim korporacijam se je sicer posrečilo izposlovati po desetletnem prizadevanju, da je izdal oddelek za kmetijstvo Pokrajinske uprave za Slovenijo 20. decembra 1923. odlok, s katerim se je TPD naročilo, da v roku enega meseca po prejemu tega odloka predloži načrte za mehanično čiščenje vode, ki prihaja iz njenih separacij v Trbovljah, vendar imenovana družba še do danes ni ničesar ukrenila.

Z zaupanjem smo zrlji na delo merodajnih in mirno čakali, da se začne gorenji sklep izvrševati. Pa zaman! TPD slejkoprej nemoteno pere prenog in spušča neočiščene mase vode, blata in premogovnih drobcov v savsko strugo, tako da je reka vsled takega postopanja gnusna, zamazana masa vode, ki se vali proti vzhodu.

Postopanje, katero je vodilo ministristvo za poljedelstvo in pozneje pokrajinska uprava, je po strokovnjakih ugotovilo, da se spusti s takim čiščenjem premoga dnevno po cele yagone premoga v Savo, kar znači veliko škodo v narodnem gospodarstvu. Tako izkoriščanje naših zemeljskih zakladov je skrajno neekonomično in neracionalno, je pa tudi naravnost škodljivo mnogim važnim panogam našega narodnega gospodarstva. Nemec imenuje tako gospodarstvo »Raubbau« — roparsko izkoriščanje.

Od takega gospodarstva je v najhujši meri zopet prizadeto naše kmetstvo ljudstvo. Kakor so izvedenci ugotovili, je v vodi, ki je tako nasičena s premogovnimi drobci, kakor je Sava pod Zagorjem in Trbovljami, vsako animalično življenje izključeno in na svetu, katerega poplavlja Sava, ne uspeva drugo, kot vrbe in plevel. Savska voda ni niti za napajanje živine prikladna. Radi tega si morajo prebivalci obrežnih krajev od drugod preskrbovati vodo za napajanje živine.

Strokovnjaki so dalje ugotovili, da je savski pesek (mivka, sviž) ki je poprej daleč naokoli slovel kot najboljši gradbeni material, za gradnjo neprikladen

Iz tega napačnega stališča pa kolebajo od diktature — do demokracije...

Vsi ti računi so napačni! Treba je jasno pogledati na izvor nerednosti in neurejenosti v današnjem ljudskem in državnem življenju. To je glavna stvar, kajti jasno je, da je zavladal nered ne samo v politiki, marveč tudi v gospodarstvu in v družabnih odnosih. In če se hoče uvesti red v državno politiko in v družabno življenje, se morajo istočasno s političnimi odnosi preurediti tudi gospodarski in družabni odnosi. Vsi skupaj so šele celota, ki se ne more delno, temveč samo skupno reševati. Če postavimo gospodarsko življenje in družbene odnose na edino prirodne osnove, če se težišče tega življenja prenese na stanove — je čisto naravno, da je treba tudi politične osnove v zvezi z ostalimi osnovami preurediti. Toda vse to se mora izvršiti istočasno in skupno, ker je med seboj pač organsko povezano.

Čim se postavijo na te nove osnove gospodarstvo, družabni red in politična ureditev — takoj se bodo pojavili začetki urejevanja vseh odnosov. Od tega do novega reda ne bo daleč.

To prav dobro vidijo komunisti. In ker se takega ozdravljenja bojijo, ker jih je strah stanovskega reda, prepevajo pesmi uspavanke demokraciji, polagajo svoje parole v usta demokratskim pevcem, ker dobro vedo, da jih bodo uničili samo s pomočjo demokracije in jih srečno pripeljali do Sovjetije!

Zato ima »Zbor« odprte oči in jasno lastno pamet!

in da omet, ki je bil napravljen iz takega, s premogovnimi drobci pomešanega peska, odpada.

Važno panogo narodnega gospodarstva tvori brez dvoma tujski promet. Ta se je v začetku tega stoletja tako krasno razvijal v savski dolini, da smo upravičeno upali, da postane močen vir dohodkov za prebivalstvo te doline. Odkar pa je začela TPD spuščati prenog v takih množinah v Savo, kakor danes, je pa tujski promet padel za 80—90% in so zlasti oškodovani oni domačini, ki so z ozirom na vedno večji naval tujcev žrtvovali velike vsote za to, da nudijo gostom čim večje udobnosti s kopališčnimi napravami. Škoda vsled izgube dobička občuti pa vsa dolina.

Tudi v zdravstvenem pogledu tak način čiščenja premoga, kakor ga izvaja TPD ni priporočljiv. Če že živina ne prenese tako zamazane vode, je ob sebi umljivo, da tudi človeškemu organizmu ne more koristiti. Premog je namreč vedno pomešan z žveplom in iz te mešanice se tvori in vodi žvepleni dioksid. Ta zamori vse življenje v vodi in so zlahka ribe že vse izumrle. Taka voda škodi pa tembolj človeškemu organizmu. Ker je pa pri kopanju izključeno, da ne dobe kopaleci semintja tudi vodo v usta, je naravno, da jim to ne more koristiti.

Kopanje v tako onesnaženi vodi je zelo nevarno, kajti reševanje potaplajočega je v večini slučajev brez uspeha in ne pomagajo nobene reševalne priprave. Kljub temu namreč, da so čolni na licu mesta in da se plavači trudijo rešiti potaplajočega, je rešitev v večini slučajev nemogoča, ker je voda tako umazana, da se potaplajočega več ne vidi, čim se pogrezne 1—2 m pod površino. Tudi ta okolnost je tujce oplašila in jih pregnala iz Zasavja.

Še večja škoda pa utegne nastati s širjenjem nalezljivih bolezni. Notorično je namreč, da se glivice po premogu kaj lahko prenašajo. V slučaju kake epidemije ob gorenjem toku Save, v industrijskih krajih Zagorja, Trbovelj ali Hrastnika, je izključeno pri tem stanju preprečiti tako razširjenje v kraje ob spodnjem toku. Ravno isto pa velja tudi za razširjanje živinskih kužnih bolezni.

Največji kras Gorenjske tvorijo njene kristalno čiste reke. Ravno naša Sava je pa edina gorska reka, ki je ohranila tudi še v dolini svoj gorski značaj in je še skozi do Zagorja kristalno čista. Ta kristalno čisti, srebrni pas, ki veže glavne dežele Jugoslavije od skrajnega zapada pa do izliva v Dunav, nam zamaže in okuži TPD s svojim neracionalnim pridobivanjem ozir. čiščenjem premoga. To onesnaženje vode spremeni vso pokrajinsko sliko in je škoda v estetičnem pogledu sploh neprecenljiva.

Je pa tudi naravnost poniževalno za vse prebivalstvo ob Savi od Zidanega mostu do Zagreba in Siska, da si mora pustiti svojo tako lepo Savo brez vsakršne potrebe onečiščati zato, da par tujcev vleče težke milijone vsako leto iz države.

Kakor je že iz spisov pri banski upravi razvidno, je inž. Lavrenčič Alojz sam izumil in napravil v Trbovljah čistilne naprave, katere je pa moral, ker jih je zgradil na državnem svetu, prodati TPD, ki jih pa ne uporablja.

Ze iz dejstva, da je inž. Lavrenčič sam dobil z dnevnim delom na dan 8—10 vagonov premoga, izhaja, da bi mogla isto delati, morda z nekoliko moderniziranimi napravami, TPD s še večjim uspehom. Če bi se čistilo vodo noč in dan, bi se rešilo brez dvoma dnevno 20 vagonov premoga v drobcih, kar bi znašalo pri 300 delavnih dneh 6000 vagonov premoga na leto; množina, ki bi v par letih krila še tako visoke investicijske stroške za filtriranje vode.

Ugovor TPD, da ni možno napraviti čistilnih naprav, je ovržen po svoječasni poskusih inž. Lavrenčiča, zlasti pa po napravah v Rajhenburgu, kjer priteče potok, ki se tudi uporablja za čiščenje premoga, popolnoma čist v Savo.

Tako torej išče naš ubogi narod kakor hlapec Jernej na svojih tleh zaman pravice, in to že nad 20 let. Vse politične stranke so bile na to početje TPD opetovano opozorjene, uvidle so tudi, da ta družba tujcev ne postopa pravilno, vendar pa niso proti njej ničesar ukrenile. Niti naši politični časopisi, ki polnijo sicer svoje kolone z ganljivimi članki o pravici, nepristranosti in ljubezni do kmeta, niso našli toliko poguma, da bi si upali objaviti kako poročilo o boju zasavskih občin proti TPD. Kako naj bi se potem zavzeli za interese ljudstva proti mogočni TPD?

Začudeno smo se povpraševali, kako to, da naši slovenski rodo- in domoljubni listi, ki so polni demokratskih fraz o pravičnosti, ne ganejo niti s prstom, ko dela tuja družba s svojim neracionalnim gospodarstvom škodo ne samo vsej Savski dolini daleč preko mej Slovenije, marveč tudi celokupnosti. Namignilo se nam je, naj molčimo in trpimo, češ da itak ničesar ne dosežemo proti vsemogočni tuji družbi, ki lahko odtehta vse argumente z zlatom. Na žalost smo se prepričali, da je bilo vse naše zaupanje v politične stranke in voditelje jalovo in da je zmagalo zopet tuje zlato nad resnico in pravico.

Najbolj žalostno je pa dejstvo, da pomaga to zlato židovskemu kapitalu pridobivati naš trpin-rudar iz naše zemlje, iz naših črnih dijamantov. Ali res ni človeka, ki bi uvidel, da je tako početje tujcev na naših domačih tleh ne samo kvarno za naše gospodarstvo, marveč naravnost sramotno za ves naš narod? Ali niso zločinskega postopanja proti nam so krivi oni, ki so poklicani čuvati interese naroda, pa k temu molče? Ali so res naše poklicne politike in druge zastopnike narodnih interesov premetili Judeževi groši?

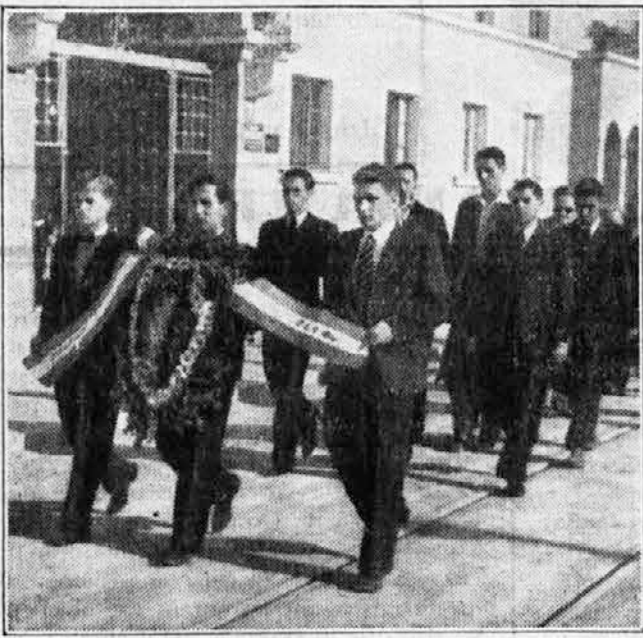
K. F.

Komu je danes najlažje?

Težki industriji!

Bogatini nimajo otrok, pač pa samo naslednike!

Tovarišu Vidu ob grobu

Vid Janša

V planinah je smrtno ponesrečil naš mladi tovariš Vido Janša, jurist, član akademskega pododboru »Zbora« Ljubljana mesto.

Spremili smo tovariša na zadnji poti...

in tov. Sturm se je v našem imenu poslovil od nepozabnega nam soborca s sledečimi besedami:

Odšel si, tovariš...

Up in ponos Tvojih dragih in nas Tvojih soborcev.

Zapustil si drage svoje in nas, Tvoje tovariše, soborce.

Kruta smrt Te je iztrgala iz naših vrst v najlepši dobi Tvojih mladih let, ko je stala vsa bodočnost še pred Teboj in zmaga pred durmi.

Odšel si, še »Z Bogom« si nismo utegnili reči...

Naš ideal si ponesel s seboj v neizprosen grob.

Spavaj mirno, dragi Vido! Tvoj in naš uresničen ideal Ti bo lajšal zemljico, da ne bo tako kruto težka.

Res je, ni Te več, toda živel boš vendar stalno med nami kot vzor prvih naših borcev.

Spavaj sladko, nepozabni tovariš!

Resnica in laž o Koroški

Na Koroškem se je že ponovno pripetilo tole: Prišel je na Koroško izobražen Nемец iz kake nemške avstrijske dežele (Solnograške, Zg. ali Sp. Avstrije), potoval je po deželi, prepotoval je tudi slovenski del dežele in se ni mogel načuditi, da je tu toliko Slovencev. Kajti nemški tisk mu je govoril in lagal samo o nemški Koroški, kakor da je na Koroškem samo tam ob meji nekje par slovenskih vasi. Tako izvenkoroški Nемец sploh ne izve, da se nahaja na Koroškem strnjeno slovensko ozemlje, ki sega od Šmohorja

do Pliberka, od Karavank pa do vrh Magdalenke gore in do vrh Svinške ali Svinje planine. In tako izvenkoroški Nемец res mislijo, da je na Koroškem nemško ozemlje ogroženo, da Slovani ogražajo Nemce na Koroškem in da je na Koroškem nemška zemlja v nevarnosti.

Vse to je seveda zmeta in laž, ker na Koroškem so ogroženi samo Slovenci in slovenska zemlja, Slovenci bijejo ondi obupen boj za svoj narodni obstanek.

Celo najmerodajnejši nemški krogi so v zmoti, da je v bojih za Koroško šlo za

demško zemljo. Ob 10 letnici kor. plebiscita je poslal na Koroško tedanji državni kancler Nемец dr. Brüning tole pozdravno in zahvalno pismo: Pozdrav in zahvala nemške države Koroški. Vojna in njen nesrečni izid sta prinesla nad nemški narod neizrečeno nesrečo. Toda nasproti svoji usodi ne smemo biti ne-hvaležni. Kajti ravno v težki stiski je naš narod vedno in povsod dokazal svojo zvesto ljubezen do Nemštva in do domovine. Nepozabljiv bo ostal zlasti junaški boj vrljih Korošcev za svojo narodnost in svojo domovino. Tudi mi v rajhu se spominjamo ob 10 letnici prebiscita z neuglasljivo hvaležnostjo zvestobe, ki so jo Korošci dokazali Nemštvu in svoji domovini.

Torej: Korošci so pokazali ob plebiscitu »zvesto ljubezen do Nemštva«, »bili so junaški boj za svojo narodnost in za svojo domovino«! Kakšna zmeta! V bojih za Koroško in ob plebiscitu je šlo za slovensko ozemlje in za Slovence. V obupnem boju so hoteli Slovenci iztrgati to svojo zemljo iz smrtonosnega nemškega objema. Ni šlo za nemško zemljo in za nemško narodnost, šlo je za to, da se reši 100.000 koroških Slovencev narodne smrti in narodnega robstva.

To je dejstvo in resnica.

Pri plebiscitu so zmagali Nemci. Zakaj? To je storila šola. Nemška zmaga

pri plebiscitu na Koroškem je sad ponemčevalne šole. Tega ne moremo dovolj poudarjati. Nikdar bi ne bili zmagali Nemci pri plebiscitu 10. oktobra 1920, da niso poprej s pomočjo šole-ponemčevalnice našega ljudstva zastupili z nemškim duhom! Pojaničarili so naš narod na Koroškem! Več nego skozi pol stoletja pred plebiscitom so to delali načrtoma in z vso brezobzirnostjo. Usilili so Slovencev nemško šolo! Brez te nemoralne pojaničarjevalnice in po-judež-evalnice bi pri plebiscitu nikdar ne bili zmagali! —

Kakor se Nемец čudi, če pride na Koroško, ko najde tukaj toliko Slovencev, ko so mu vedno trobili na ušesa, da je Koroška nemška dežela, prav tako pa se čudi izvenkoroški Slovenec, ko pride v Celovec, pa najde tukaj tako malo Slovencev. Saj napravi Celovec videz čisto nemškega mesta. A tudi to je treba razumeti. Prvič je v Celovcu mnogo več Slovencev, nego se vidi na prvi pogled. Vsi napisi so nemški, res, a s tem ni rečeno, da bivajo tod sami Nemci! Še danes je v Celovcu na tisoče Slovencev. In drugič: treba je vedeti, da nam v Celovcu vso deco slovenskih staršev ponesreči. Če bi bil Celovec po razsulu prišel v Jugoslavijo, bi bil danes ravnotako slovenski, kot je Maribor! Korotanec.

Židje protestirajo...

Prav presenečeni smo bili, da je pred kratkem »Slovenec« izjemoma čisto resno in po pravici poročal, da je pričelo v Petrogradu (bivšem Velikem Bečke-reku) izhajati novo glasilo »Zbora« v nemškem jeziku pod imenom »Erwache!« (kar pomeni »Prebudi se!«) Napisal je celo, da je ta list prinesel oster članek proti Židom, katerih mrgoli v tistih krajih in da so krivonosni »Jugoslovani« silno ogorčeni.

Prav je napisal »Slovenec« in hvaležni smo mu za reklamo. Pozabil pa je povedati, da so se vrste nasprotnikov »Zbora« (v katerih se nahaja tudi »Slovenec«), pomnožile za velikega, bogatega in močnega nasprotnika — Žida. Pozabil je tudi pristaviti, da se on sam doslej ni upal načeti tega vprašanja, kakor tudi ne liberalno-demokratski in »nacionalni« listi, ker so se vsi skupaj bali židovskih protukrepov.

Vidite, prijatelji — »Zbora« pa ni strah načeti tega kočljivega vprašanja, kljub vsej njegovi v »Temeljnih načelih« in »Smernicah« jasno izraženi volji do verske strpnosti. Kjer pa pričinja nevarnost za državno, narodno in ljudsko celoto, tam pa krivec ne more računati na našo strpnost. »Zbor« naglo raste in čuti svojo moč, ki je že tako velika — da se more že tudi vsemogočnim židovskim izmozgovalcem našega jugoslovanskega ljudstva postaviti po robu — da nas gospodarsko ne zaslužijo in ne preplavijo kot so n. pr. preplavili slovansko Poljsko, kjer predstavljajo eno tretjino vsega prebivalstva.

Torej v listu »Erwache!« je izšel v posebni stalni rubriki, ki se imenuje »Die Judenecke« (židovski kotic), članek pod naslovom: »Odločna borba proti Židom in vsem internacionalnim tolpam.« Isti članek je izšel že preje v glasilu

Splošna razdolžitev

Priobčujemo z veseljem članek našega odličnega tovariša, ki je v bistvu popolnoma v skladu z našim stališčem, katero je proti deflaciji in inflaciji, pač pa, kakor pisec članka, za reflacijo. (Glej »Načrtno gospodarstvo in Jugoslavija« — tov. Ture Sturm!) Razume se, da morata biti tako konverzija dolgov, kot s tem zvezana reflacija le člen v dolgi verigi gospodarskega načrta, ki pa je pod okriljem liberalnega kapitalizma in strankarske demokracije seveda več kot problematičen. Op. ur.

Beseda in pojm dasi najmanj 90% delavnega in pridnega jugoslovanskega naroda v obupu in strahu komaj pričakuje rešitve iz današnjega gospodarskega pekla, v katero ga je pahnil kapitalizem.

Kam nas je privedlo 18 letno čisto politiziranje, vidi lahko vsakdo, saj si še danes niso politikanti na jasnem, ali je Slovenec, Hrvat in Srb protidržaven element, če ne prisega na unitarno Jugoslovanstvo in centralizirano Jugoslavijo in če je nasprotno mnenja, da bi bilo politično, kulturno in gospodarsko za državo in državljane bolj prav, če bi bila Jugoslavija decentralizirano urejena. Brez ozira na vse, predvsem tudi zle gospodarske posledice pa smo si tu privoščili popolnoma brezplodno 18 letno eksperimentiranje le v škodo Jugoslavije in njenih državljanov, pozabljajoč popolnoma, da mora res prava politika pravilno reševati predvsem gospodarska vprašanja. Vzemimo si tzd. za vzgled britanski imperij, čigar vsa politika je usmerjena predvsem na njegov gospodarski uspeh.

Gospodarska kriza, ta otrok kapitalizma, je resda svetovna. Zajela je tudi Jugoslavijo. Toda medtem, ko so se druge države takoj lotile z vsem silami rešitve krize in žrtvovale težke, toda dobro naložene milijarde, da se spravi gospodarstvo zopet v normalen tir, se pri nas odlaša ta rešitev že šesto leto in

dela eksperimente, s kmetstvo zaščito, zaporo in zaščito denarnih zavodov, tako da mora brez krvi izhirati. Kako si je mogoče misliti kapitalistični sistem gospodarstva brez obtoka, ali vsaj nezadostnega obtoka denarja? Stabilizacija dinarja, vsa deflacijska politika prejšnjih režimov, eksploatacija našega prirodnega bogastva (predvsem rudnin) po tujcih, katerim je Jugoslovan skoraj suženj, beg našega denarja v inozemstvo, blagovna nadprodukcija, vse to je privedlo do splošne in predvsem denarne krize, v glavnem pa tudi do moralne krize. Ljudje so pozabili, da je denar le merilo za vrednost blaga, ne pa samo blago. Tako je prišlo baje 5—6 milijard dinarjev, mogoče tudi več, iz obtoka, pojavila se je specifično jugoslovanska denarna kriza. Narod si danes komaj služi svoj kruh, s poštenim težkim telesnim in duševnim delom, — peščica bogatašev pa gradi bogastvo na način, kot to tako živo opisuje v svojih socialnih romanih Upton Sinclair, pa tudi srbski Čošić v svojem »Pokošenem polju«.

Ko je na ta način zmanjkalo v državi denarja, bi morala priskočiti na pomoč država, tako, kot so to storile druge, in gledati predvsem, da bi ostali denarni zavodi likvidni, pa bi se bilo tako krizo omililo in polagoma zatrla. Mesto tega pa se je začelo z moratorijem samo za en stan, s kmetstvo zaščito, ki se pa seveda ni mogla obnesti. Kmet je izgubil svoj kredit, vsled dviga notranje vrednosti dinarja so padle cene kmetijskih pridelkov, kmet ni mogel plačevati niti tega, kar bi moral po začetnih odredbah, nihče mu ni dal ničesar več na »puf«, pojavil se je zastoj v vseh drugih poklicih in stanovih, ki so vsi odvisni od prospevanja kmetijskega stanu in tako je polagoma ubožal ves narod. Vlagatelji pa so se začeli bati za svoje vloge, prišlo je do runa na denarene zavode, ki izplačali niso zmogli, ker so bili že zdavnaj prekorali svoj delokrog kot posredovalci denarnega obtoka in so v boljših časih investirali prekomerne svote v podjetja, ki so vsled krize prišla enako v zastoj in so tudi postala nelikvidna. Denarni zavodi so morali stojati

šalterje zapreti in država je morala dati tudi istim zaščito. Tako pa je v bolnem gospodarskem telesu prenehal vsak obtok krvi (denarja) in kriza je postala občutnejša od dne do dne za vse stanove. Na drugi strani pa razven kmeta ni bil noben stan zaščiten, denarni zavodi in privatniki, kakor predvsem davkarija zahtevali so od vseh ostalih stanov plačilo v denarju, kar pa je bilo od dne do dne vedno manj mogoče, ker denarja ni bilo. Eksekucije so se začele gorostasno množiti, boben poje dan za dnem, toda ne kot v normalnih časih izjemoma, pa tudi ne na tisti način, da se je izvršilni predmet na dražbi prodal, terjatev ali terjatev poplačalo, pa da je dobil zavezanec še event. hiperoho (izdraženi presežek), temveč se vsled padca vrednosti premičnin in nepremičnin iste prodajajo za tako nizko ceno, da nima od tega ničesar niti upnik, niti zavezanec, pač pa le tretji špekulant, ki dobi recimo pri mizarju zavezanca novo spalnico iz orehove korenine, vredno svojih Din 10 do 15.000.—, na dražbi za dinarjev 2 do 3.000.—, in napravi v škodo upnika in predvsem zavezanca, ki ostane še nadalje dolžan lepo svoto, za nadaljno prodajo naprej lep in popolnoma neupravičen dobiček.

Kdor pozna, predvsem sodnik ali pravni zastopnik vso to strašno mizerijo v vseh svojih podrobnostih, vidi, da je vsled te krize več kot 90% državljanov vseh stanov brez lastne krivde zadolženih in da ležejo vsi stanovi od dne do dne bolj v dolg in s svojimi družinami živijo le še od dne do dne in tako-rekoč iz rok v usta. Če bi bil danes v naši državi uveden še takozvani izvršilni zapor, bi mirno rečeno nihče več ne mogel delati in bi bila pretežna večina prebivalstva v izvršilnem zaporu, kjer bi kaj kmalu zmanjkalo prostora in bi se odgovorni činitelji lahko uverili, da ta trditev ni pretirana in da je ta zadolžitev res tako strašna. Sicer pa je ta pojav tudi njim znan, saj vidimo posledice tudi v tem, da so se znižali državni dohodki, ljudje ne zmorejo več davkov, država je morala znižati davke in proračun, uradnikom pa plače, ki prihajajo, kakor tudi pokojnine ne-redno — Javna dela, ki naj pridejo v splošno korist in ki naj ome-

jijo brezposelnost, ostanejo le pri obljubah, izvesti pa se v doglednem času, ali pa sploh ne morejo.

Omeniti je treba še eno posledico krize in obupnega gospodarskega stanja, ki je prizadela predvsem vlagatelje. To je špekulacija s hranilnimi knjižicami, ki se kupujejo in prodajajo po raznih osebah v škodo vlagateljev tudi za 30% nominale in se ta umazana kupčija sme javno oglašati v listih.

S tem načinom so predvsem oškodovani ravno mali vlagatelji, ki so prisiljeni svoje vloge vsaj na ta način realizirati vsled zapore in zaščite denarnih zavodov, da vsaj trenutno ne poginejo.

To je torej strašno stanje, povzročeno po krizi, stanje, ki tlači vse stanove k tlom, pri vsem zdravju, podjetnosti in delavnosti posameznika, da ne more nihče ven iz te zadolženosti in tudi ni nobenega izgleda in možnosti, da bi se zamogle te strašne gospodarske razmere same po sebi izboljšati. Po tem potu gremo gospodarskem bankrotu posameznika nasproti.

Vsem delovnim stanovom se od dne do dne bolj ubijajo živci in zdravje.

Vprašamo se, ali je iz tega obupnega položaja še možna kaka rešitev, ko smo sedaj skozi več kakor pet let eksperimentirali z raznimi brezplodnimi in brezkoristnimi, da, naravnost škodljivimi delnimi zaščitami? Odgovor se mora nujno glasiti — ne, vsaj ne brez državne pomoči in ne brez izrednih ukrepov države, ki — kar velja morebiti za normalne razmere, nikakor pa ne za ta čas dolgoletne krize in tega obupnega gospodarskega stanja. Tu si je treba vzeti za vzgled energične ukrepe drugih držav, posebno Amerike, Nemčije, Čehoslovaške, da celo Albanije, katere so se prav čas in z vso energijo lotile težkega vprašanja razdolžitve naroda in so s težkimi žrtvami in deprav ob odporu kapitalizma več ali manj dobro to razdolžitev izvedle, ali jo vsaj skušajo izvesti. Pri nas v Jugoslaviji pa smo skozi 18 let in tako tudi vsa leta krize uganjali le politiko, za rešitev gospodarskega vprašanja pa se ni nihče zmenil. Zapirali smo si oči in z novimi zaščitnimi uredbami za kmetijski stan podalj-

»Zborac« »Budjenju«, ki izhaja že dolgo v istem kraju, toda v srbskem jeziku; ni pa izzval take burje med Židi najbrž zato, ker le-ti doslej niso imeli časa naučiti se srbskega jezika. Ko pa je ta članek izšel v nemščini v listu »Erwache!«, so ga bolje razumeli in zato je povzročil med njimi pravcato revolucijo!

Zatrepetali so in zacvilili. Imajo tudi dosti vzroka za to. Saj se jih doslej v tej zanje obljubljeni blagoslovljeni deželi ni še nihče dotaknil. Zato se v Jugoslaviji tako dobro počutijo, boljše, kot kjerkoli, boljše celo kot v Palestini. Prava Palestina je zanje ta izmučena Jugoslavija, kjer so našli svoj Eldorado. Zakričali so in se odločili, da gredo v borbo proti preteči nevarnosti. Nič ne de, da pri vseh doslej »vendarle« odkritih aferah srečavamo plemenitih nemško-židovskih imen na kupe, nič ne de, da sodelujejo v odlični meri pri tihotapstvu — **treba se je braniti!**

Pa je hitro odšla deputacija v Beograd, da se pritoži vsem in vsakomur, tako »Oberrabinerju«, kot ministrom in banu. Pa še druge »korake« so napravili: zagrozili so z **bojkotom** ubogim trafikantom, ki bi se drznili prodajati od njih prokleti list »Erwache!« In še druge ukrepe nameravajo...

»Zbor« pa ne misli na kake posebne ukrepe. To pa jim vseeno sporoča, da naj bi v svojem interesu opustili misel na bojkot, ker jih utegne udariti po hrbtu. Protiukrep: »Kristjani, ne kupujte ničesar od Židov!« bi bil **mnogo učinkovitejši**, morda celo katastrofalen zanje.

Za sedaj toliko — drugič več.

Kraj. org. Ljubljana-Siška, je imela dne 25. t. m. I. članski sestanek, kateri je pokazal potrebo, da se taki sestanki vrše redno vsak mesec. Udeležba je pa pokazala, da nekateri ne smatrajo za potrebno, da bi svojo odsotnost pravočasno opravičili. Tovariši, to se mora v prihodnje na vsak način storiti, to zahteva disciplina, katera mora biti ravno v naših vrstah železna. Opomba »strogo obvezno« je za nas zapoved, a dolžnost vsakega člana je, da jo z vso resnostjo uvaža.

Tovariši, kateri še niso dvignili članskih izkaznic, naj to takoj store, dobijo jih pri tajniku. Naprej, tovariši!

ševali in množili to strašno stanje klub temu, da je vsakdo in tudi kmet sam uvidel, da so te zaščite le v večjo škodo tako njemu, kakor tudi ostalim stanovom. Za mesec oktober 1936 so merodajni zopet napovedali novo zaščitno uredbo za razdolžitev kmetijskega stanu, baje v treh etapah ob znižanju kmetijskih dolgov za ali na 30% napram denarnim zavodom, za ali na 50% napram trgovcu, in mnogo več znižanja v tretji etapi napram ostalim upnikom. Vprašamo pa odgovorne činitele, kako si to predstavljajo, kako naj ob taki razdolžitvi kmeta ostali stanovi pridejo iz svojih dolgov, ki jih po večini niso sami zakrivali, ampak jih je naprtila šestletna kriza?

Kakor telo brez krvi ne more živeti, tako tudi gospodarstvo na kapitalistični podlagi brez denarja ne more uspevati. Prvo, kar je tedaj potrebno, je to, da država vrne v obtok one milijarde dinarjev, ki so po vseh zgoraj popisanih razmerah prišle iz obtoka. Koliko teh milijard bo potrebno, bo pokazala statistika vse zadolžitve, ki se mora nujno izvesti. Vsekakor pa morajo imeti novčanice prisilni kurz nominalne, da se vnaprej onemogoči vsaka špekulacija. To bi ne bila nobena inflacija, temveč je reflecija iz obtoka odtegnjenega denarja in ta notranji državni denar, izdan za splošno razdolžitev tudi ne bi imel nobenega kvarnega vpliva na zunanji kurz našega dinarja, kakor tudi 17 milijard dr. Schachta, uvedenih podobno v Nemčiji, niso prav nič škodovala zunanji vrednosti nemške marke.

Zelo umestno se nam zdi v »Zboru« že večkrat povdarjano načelo, da je treba pregledati vse stanje premoženja, posebno pri bogataših, ki so si bogastva nagrabili po večini na način, kakor ga opisuje Upton Sinclair ali Čošić. Pripomnil bi še, da naj se vse premoženje, o katerem se izkaže, da ni pridobljeno s poštenim duševnim ali telesnim delom, temveč na socialno nekvalificiran način, po državni enostavno odvzame in uporabi za fond za splošno razdolžitev. Tudi s tem se ne bo povzročilo nobene inflacije in v naše gospodarstvo bo zopet prišla kri, ki bo korist splošnosti, ne pa mrtvi kapital, ali kapital v zabavo bogatinov in v izkoriščanje

Ne imenuj po nemarnem...

V stalni rubriki »Naš delavec« (»Slovenec, dne 19. t. m.) prinaša nek dopisnik nekake oficijelne izjave gotove skupine kršč. strokovničarjev, kakor se sam imenuje. Sicer bi šel človek lahko s mirnim srcem mimo, ako bi si dopisnik ne lastil pravice, da vsa ta skrupularna iznaša v imenu vseh kršč. strokovnih organizacij in ostalega delavstva.

Pod naslovom »Kakšne delavske zbornice hočemo« piše:

»V kateri koli gospodarski stroki se morajo zadovoljivo urediti življenjska vprašanja le, če obstoja neposreden stik obeh strani, če delodajalec in delojemalci sodelujejo in izmenjujejo tako svoje misli in nazore. Zato krščanski strokovničarji odklanjamo načelno razredne zbornice. Te ne privajajo delavcev in podjetnikov k sodelovanju ter izmenjavi misli, ampak jih drže ločene, če medsebojnih razlik celo ne stopnjujejo. Občestvo in paritetno načelo mora biti izvedeno tudi v gospodarsko-socialnih zbornicah.«

Torej popolnoma po Mussolinijevem kopitu, kateri je delavca in podjetnika združil v strokovnih korporacijah. S tem obližem je sicer res začasno ublažil razredni boj, odpravil ga pa ni. Dobili smo utis, da hoče ta dopisnik na vsak način vzeti nase očitek fašizma, s katerim nas tako rad titulira boter »Slovenec«.

V zabavo našemu delavstvu naj citiramo, kaj se stoji v istem članku in kakšne fantazije lahko rodi prevelika vročina. Med drugim piše: »Dokler bodo naši podjetniki trmoglavni in poznali samo svoje koristi itd. ne bodo mogli od delav-

cev zahtevati, da ti v njih gledajo podjetnike po božji volji.« Mi bi samo radi vedeli, kaj je na tem svetu sploh brez božje volje. Ali ni delavec tudi po božji volji? In, ali je to božja volja, da je ta trpin predmet splošnega izkoriščanja? Ako hoče delavstvo stanovsko delavsko zbornico, samoupravljajočo, brez primeši s popolno avtonomno socialno zakonodajo, ali je zato proti božji volji? Pravijo, da smo, ker hočemo to izbojevati, fašisti, ali ni tudi to božja volja, brez katere niti las z glave ne pade? Gospodje krščanski strokovničarji, v 20. stoletju se na ta način več ne šari z namišljeno božjo voljo, temveč je treba tudi poslušati glas ljudstva, ki je glas Božji. Vox populi, vox dei.

H koncu pa člankar piše: »Kot krščanski strokovničarji bi želeli, da bi šel razvoj pravo pot... Tudi mi iz srca to želimo, zato bi nujno prosili pisca, da ne imenuje po nemarnem božjega imena, da preneha iznašati v imenu delavstva, pa če se prav imenuje krščansko, taka načela, ker z njimi le ovira razvoj in stanovsko delavsko zavest, katera je ravno delavstvu tako krvavo potrebna. Ako pa ima naročeno, da tako piše, ga pa v njegovem lastnem interesu prosimo, da naj gospodom pove, da so časi že minuli.

Danes hoče delavstvo dejanj in je sito obljub, s katerimi je bilo do sedaj samo »trošano«. Ne zaupa prav nobenemu več, pa če se prav imenuje z lepim nazivom »krščanski«. Delavstvo se hoče samega sebe voditi in svoje zadeve reševati in vse to je lahko mogoče le v stanovski delavski zbornici. Sedanja delav-

I. zbor vsega članstva mesta Ljubljane,

bo v petek, dne 31. t. m. ob 20. uri v kletni dvorani hotela „Metropol“ v Ljubljani. Pristop imajo izključno samo člani in po njih vpeljani gostje. Udeležba za članstvo strogo obvezna!

Na zbor pride podpredsednik „Zbora“ tovariš dr. Korenić iz Zagreba.

Tovarišem predsednikom, oziroma poverjenikom vseh ljubljanskih organizacij se stavlja v dolžnost, da poskrbe za polnoštevilno udeležbo svojega članstva.

naroda. Do zakona o razdolžitvi naj se odlože vse dražbe.

Ali potem država izvede razdolžitev v smislu akcije dr. Kožulja, dr. Sagadina iz Ljubljane, ali v smislu predlogov raznih parlamentarnih akcij za razdolžitev, tako JRZ, kakor tudi opozicije, ali sama prevzame dolge in napravi predvsem likvidne denarne zavode, v prvi vrsti zadružne, in dolge pri privatnikih, tako, da dolžniki potem v dolgi dobi let državi odplačujejo svoj dolg z majhnimi obrestmi zajedno z davki, — ali pa da izvede razdolžitev na kak drug način, prepustimo temu, kar se bo izkazalo za bolj praktično.

Pri tej razdolžitvi pa ne smemo prezreti enega, namreč v časih krize brez krivde dolžnikov narastlih ogromnih obresti in dolgov sploh na podlagi visokega obrestovanja, ki datira še iz časov boljše konjunktore pred krizo. Dolgovi so se na ta način podvojili v teh 6ih letih. To pa ne velja samo za dolge, temveč tudi za vloge, saj je tudi vloga dolg posojilnice napram vlagatelju. Tu pridemo na ono točko, katera se v splošnem, tudi po gospodarstvenikih popolnoma napačno razumeva in tolmači. Če sliši tak človek zahtev, da naj se tudi vloge reducirajo, ti pride z ogorčenim povdankom, kako bi bilo mogoče, da bi moral biti vlagatelj na račun dolžnika oškodovan. Pri tem pa tak človek prezre, da je namreč notranja vrednost našega dinarja, njegova kupna moč v teh letih poskočila. Če ima na primer vlogo Din 100.000.— izpred krize, je bila to svota, s katero bi si komaj kupil eno četrtino take hiše ali vile, katero danes lahko kupi že za Din 100.000 ali 150.000.— Če tedaj od svoje vloge dobi ob razdolžitvi po državi le Din 50.000.—, ni s tem nikakor oškodovan, temveč celo profitira, ker je teh Din 50.000.— več vredno, kot svoječasnih Din 100.000.—. Vrhutega bo dobil ta denar izplačan takoj. Vzemimo pa obraten primer za dolžnika, ki si je pred krizo kupil hišo vredno Din 400.000.—, pa je potreboval za to posojilo za Din 100.000.—, in ga tudi vzela. Vsa leta krize ni zmožal obresti in zamudnih obresti in mu je dolg narastel morebiti pri znanem visokem obrestovanju že na Din 200.000.—. Vrednost nepremičnine pa je

vsled notranjega porasta dinarja padla na Din 200.000.— ali še pod ta znesek. Kupna vrednost in prodajna vrednost predmetov, blaga, predvsem pa nepremičnin se je sama po sebi regulirala po kupni vrednosti dinarja in tako se znajde naenkrat ta dolžnik, ki je imel na svoji Din 400.000.— vredni nepremičnini dolga le za Din 100.000.—, nenadno brez svoje krivde le po krizi prezadolženega in če ni zaščiten kmet, se mu lahko vse premoženje proda, je ob vse svoje prihranke Din 300.000.— in ostane še lepo svoto lahko dolžan. To so slučaj, ki so danes na dnevnem redu in ki jih vsak sodnik in pravni zastopnik mirno lahko kot istinite potrdi.

Iz tega razvidimo, kako neupravičen je očitek od strani vlagatelja, da se ob redukciji vloge godi njemu krivica, ko vidimo, koliko večja krivica nastane dolžniku vsled teh obupnih razmer, ki jih je povzročila kriza. Z eno besedo rečeno, hočemo s temi primeri povdariti, da je ob splošni razdolžitvi z ozirom na notranji porast našega dinarja nujno potrebno reducirati vloge in dolge vsaj v zmerju tega porasta dinarja, saj sta tako vloga in dolg pravzaprav oba le dolga, le da je potreba pri dolžniku upoštevati in vnaprej odbiti, ali vsaj tudi reducirati neprimerno visoke obresti in zamudne obresti iz časov boljše konjunktore, katerih dolžnik le vsled krize ni mogel plačati. To pa je tembolj pravično, ker se je vsled zaščite zavodov in kmetijske zaščite že zdavnaj reduciralo te obresti tako glede vlog, kakor tudi glede kmetijskih dolgov in bi se drugim stanovom napravila velika krivica in škoda, če bi se jih kot dolžnike merilo s drugačnim merilom.

Kakor tedaj vidimo, je popolnoma zmotno stališče, da bi se križali interesi vlagateljev in dolžnikov, nasprotno, interesi so popolnoma skupni in se dajo ob razdolžitvi in se morajo tudi skupno urediti. Če se bodo ob razdolžitvi vloge in dolgovi sorazmerno z ozirom na porast našega dinarja v notranjosti reducirali, kakor bi se to moralo zgoditi, če bi se n. pr. prešlo na zlato valuto, bo država ob izvedbi razdolžitve potrebovala številčno tudi manj novčanice, ker ne samo, da nima nobenega smisla operirati z visokimi števkami in bi bilo to predvsem v škodo dolžnikov, če

ska zbornica pa še iz daleka ne odgovarja potrebam delavskega stanu. Na primer brezposelni, kateri je najbolj potreben zaščite, je po sedaj obstoječih predpisih sploh izključen, kjer ni v času brezposelnosti bolniško zavarovan, kakor da bi v tem stanju kot bolnik ne bil zavarovan potreben. Le na tak način je mogoče, da borza dela slovesno izjavlja, da je v državi vsega samo 11.000 brezposelnih! Najbrž smatrajo gospodje »delavski borzijanci« prosjačenje za zaposlitev.

Take in slične nazore bo delavstvo lahko odpravilo in zboljšalo le v preosnovljeni od temelja do vrha stanovski delavski zbornici, po svoji lastni želji in volji. Zato se pa bori »Zbor« pod geslom za stanovsko demokracijo proti politični in liberalno lažidemokracijski hegemoniji, katera je kriva vsesplošne kapitalistične invazije in vsesplošnega izkoriščanja. Zato je pa jako žalostno, da se še dobi kak delavec, da se tega ne zaveda in kljub bridkim izkušnjam in pasjemu življenju še klečeplazi in naseda raznim političnim stremuhom in plačanim agentom židovskega ali nežidovskega vlekapitala, kateri ima prokletlo velik interes, da delavstvo ne nastopi enotno, stanovsko združeno. Delavci! Premišljajte, kaj nas loči in kaj nas združuje. Ne dovolite več, da bi se Vaša usoda ustvarjala pri zelenih mizah, ne po namišljeni božji volji in tudi ne po volji podjetnikov, temuč po volji potrebe življenja in človečanskega dostojanstva.

I. M.

Članski sestanek organizacije Bežigrad. V soboto 25. t. m. je bil članski sestanek organizacije Bežigrad. Sestanek je otvoril tov. predsednik Klofutarski pozdravom na članstvo, ki je bilo polnoštevilno prisotno. Tov. Zupančič je nato v daljšem govoru na njemu lasten način razložil pomen moralnega preporoda, ki je predpogoj za ozdravljenje vseh današnjih bolnih političnih, gospodarskih in socialnih razmer.

Tov. Vinko Outrata se je v svojem govoru zadržal pri organizatoričnem vprašanju in pojasnil članstvu pomen discipline v organizaciji in druga najbolj bitna vprašanja pokreta.

Sestanek se je zaključil v tovariškem razpoloženju.

je brez dvoma jasno, da je naš dinar notranje porastel v svoji vrednosti, vrednost blaga in predvsem nepremičnin pa s tem porastom naravno padla. Če vzamemo zopet zgornja dva primera, si bo vlagatelj z vloge dinarjev 100.000.—, če dobi ob razdolžitvi le dinarjev 50.000.— na roko, s tem denarjem isto ali še več kupil, kakor svoj čas z dinarjev 100.000.—, na drugi strani pa je za dolžnika pravilno in pravično, če se njegov dolg od Din 100.000.— zniža na Din 50.000.—, kajti pri prejšnji vrednosti hiše Din 400.000.— je bil z Din 100.000.— zadolžen le za eno četrtino, kar ostane zopet pri redukciji na dinarjev 50.000.—, če je vrednost hiše padla na Din 200.000.—, pri čemur je itak že izgubil na vrednosti Din 200.000.—, ki jih je svojčas efektivno za hišo iz svojega plačal. Seveda so to le primeri, dejansko pa je ta izguba v konkretnem slučaju lahko nekoliko manjša ali pa tudi večja.

Državna oblast je vlagateljem dovolila svoje društvo,

Za ta korak velja ista zmeta merodajnih činiteljev, v kateri zmoti se nahajajo tudi vlagatelji sami, ko jim ni šlo v glavo, da bi morala biti akcija dolžnikov in vlagateljev skupna, ker se njuni interesi pravzaprav ne križajo, ampak bi morali drug drugega pri splošni akciji za razdolžitev podpirati. Sicer pa upamo, da se je to mnenje danes že temeljito izpremenilo pri vseh stanovih, saj tudi kmetijski stan uvidi, da za svoto denarja, katero je potreboval pred krizo za nakup par volov, kupi danes lahko 3 do 4 pare volov in torej ne gre, da bi moral danes takorekoč posojilnici vrniti 4 pare volov mesto enega plus narastle obresti. To pravilno stališče je zavzel tudi dr. Maček, ko zahteva, da naj se dolgovi vračajo v zmerju jajce za jajce.

Hoteli smo glede te splošne razdolžitve povdariti le nekaj najvažnejših momentov, ter bi predlagali, da se pri tej priliki razdolžitve uvede glede direktnih davkov tudi eksistenčni minimum, po izvedbi razdolžitve pa se loti čimveč nujno potrebnih javnih del, ki bodo ne le zmanjšala brezposelnost, poživila splošno gospodarstvo, ampak prišla tudi v korist celokupni javnosti in dvignila ugled

Osnovanje Omladine »Zbora«

Na osnovi čl. 42 Pravil Jugoslovanskega ljudskega gibanja »Zbor«, je predsednik Dimitrije Ljotić odobril pravilnik omladine »Zbora«. S tem pravilnikom je osnovana organizacija omladine v okviru »Zbora«.

Te dni bodo razposlani vsem organizacijam dopisi s točnimi navodili za osnovanje omladinskih organizacij »Zbora«.

Predsednik Omladine »Zbora«.

Na osnovi čl. 42. pravil »Zbora« in čl. 32 Pravilnika Omladine »Zbora« je predsednik »Zbora« postavil za predsednika Omladine »Zbora« tovariša dr. Danila Gregoriča, odv. pripravnika in člana Vrhovnega odbora »Zbora« iz Beograda. Vrhovno starešinstvo Omladine »Zbora«.

Na predlog predsednika Omladine »Zbora« je predsednik »Zbora« potrdil naslednje člane Vrhovnega starešinstva Omladine »Zbora«:

1. Vinko Outrata, Ljubljana,
2. Bogdan Jakšić, Zagreb,
3. Vjekoslav Radunić, Split,
4. Dimitrije Subotin, Beograd,
5. Dragutin Jakšić, Beograd.

Na osnovi čl. 19. Pravilnika Omladine »Zbora« je predsednik Omladine »Zbora« odredil:

- za namestnika predsednika Omladine »Zbora« tov. Vinko Outrata,
 - za glavnega tajnika Omladine »Zbora« tov. Dimitrija Subotina,
 - za glavnega blagajnika Omladine »Zbora« tov. Dragutina Jakšića.
- Iz glavnega tajništva Omladine »Zbora«.

Omladini Jugoslavije!

V sedanji dobi vrenja splošnega nezadovoljstva, ko vse išče izhoda, vstopa v življenje mladina.

Ona čuti v sebi nezadovoljstvo do starega časa, ki je doigral. Ona teži za novim. Hoče izhoda. Izhoda za vsako ceno.

Iz liberalne in kapitalistične polpreteklosti, ki se krčevito oklepa oblasti nad ljudstvom, teži mladina v bodočnost. Vidi vso krivico, na kateri je zgradila ta preteklost svoj sistem, čuti jo in hoče, da pridemo iz tega gnilega časa v novo dobo.

Pred mladino stoji v celoti dvoje poti. Ena je pot rušilnega, komunističnega besa, pot uničevanja. Druga je pot ustvarjajočega navdušenja. Prva pot je lahka, druga težavna. Baš zato, ker je težavna, je to pot mladine. Ker navdušenje mladine, njena odločnost, njen iskren, pošten odpor proti mraku sedanosti, ne pozna nobenih zaprek.

Omladinci!

Vaše mesto je določeno. Vaša dolžnost je, da vzamete v svoje roke uresničenje vekovnih težnj narodov za redom in pravico.

Proti liberalno-demokratski in strankarsko-klikarski laži, proti kapitalistični krivici, proti rušilnemu besu komunizma, za ljudstvo in njegovo staro pravdo, za red, pravico in blagostanje — to je smer jugoslovanske mladine.

ZBOR poziva mladino in ji govori: Cilj ZBORA je cilj mladine.

Ustvarjajoč svojemu narodu pravico in svetlo bodočnost, jo mladina ustvarja tudi sebi. Samo to mora hoteli. V težnji za ciljem mora biti odločna in nenuklonljiva.

ZBOR poziva mladino na skupno, složno, odločno delo za izgradnjo pravične narodove bodočnosti. Mladina je nosilec te bodočnosti. Zato je tudi odgovorna pred narodom, pred njegovo zgodovino, pred milijoni, ki so živeli in umirali v hrepenenju za ljudsko pravico.

Mladina v ZBOR!

Mladina na delo!

Predsednik Omladine ZBORA

Dr. Danilo Gregorič.

Jugoslavije tudi na zunaj, kar mora imeti nedogledno dobre posledice zopet za vse gospodarstvo ob povečanju tujskega prometa in korist za splošno kulturo naroda. Tzd. je v svojih lepih uvodnih člankih v »Slovenec« podal lepe misli župnik in pisatelj Finžgar, katere misli je odobraval vsa javnost, le za izvedbo tzd. potrebnih gospodarskih ukrepov pa se odgovorni krogi ne zmenijo. Tudi splošna razdolžitve naroda je nujna in naj se tega vprašanja ne odrija, najmanj pa ga skuša odlagati in brez vsakega haska krpiti z novimi uredbami o zaščiti kmetov, kajti rešitev razdolžitve je bolj nujna kot politični zakoni in občinske volitve.

Sicer smo mnenja, da tako društvo vlagateljev, kakor društvo dolžnikov samo na sebi kot tako in tudi s skupnim delovanjem ne more prinesiti nobene definitivne pomoči brez sodelovanja države in njene vlade, povdariti pa moramo, da bi bile potrebne take organizacije kot tudi organizacije trgovstva in drugih stanov kot posvetovalni organi vlade, brez katerih sodelovanja bi se ne smelo niti pristopiti k uspešni rešitvi splošne razdolžitve.

Če človek bere izborni članek »Trgovci in resolucija« v »Zboru«, št. 8. od 2. julija 1936, pač mora priznati utemeljenost teh izvajanj. Kaj pomagajo organizacije in njih resolucije, če se merodajni činitelji za te resolucije ne zmenijo in jih ne upoštevajo, posamezni člani take organizacije pa po svoji politični razcepljenosti učinek takih resolucij in skupnega potrebnega nastopa zmanjšajo ali celo uničijo.

S tega vidika bo mogoče tudi ta naš članek le glas vpijočega v puščavi, če si tudi sedanji merodajni ne bodo dali dopovedati in ne bodo uvideli, da je rešitev gospodarskih vprašanj in splošne razdolžitve tako nujno potrebna, da mora iti pred vsemi drugimi dnevnimi vprašanji. Le kdor bo dal narodu kruha in možnosti čeprav skromnega in poštenega življenja, temu bo narod sledil tudi politično. To hi moral imeti pred očmi vsak politik.

Država, to so njeni državljani. Ti pa ne smejo biti lačni in obupani, drugače država obstojati ne more. Dovolj smo imeli skozi

18 let strankarske politike in partizanstva. Smer gospodarski in socialni politiki pa morajo odrediti predstavniki vseh ljudskih plasti skupno in solidarno, če se je parlamentarizem, strank izkazal za povsem nesposobnega, kot se je to pokazalo skozi vseh 18 let življenja Jugoslavije.

Drim.

Kaj je demagogija?

Demokratska potegavščina!

Kaj je temeljni nauk »čistega« marksista?

Kar je tvoje, je moje. Kar pa je moje — pa ni tvoje!

Zakaj je v hrvatskem grbu šahovska deska?

Zato, ker Hrvati vedno rešujejo probleme!

Kakšna razlika je med J. R. Z. in J. N. S.?

Nobena! Obe sta le politični kemični formuli!

Zakaj je okrog nar. skupščine tako gladko?

Zato, ker so poslanci zmetali volilcem že ves pesek v oči!

Kdo najbolj občuti v Jugoslaviji brezposelnost?

Delovni odbor »združene opozicije«!

Kako si nekateri tolmačijo kratico J. N. S.?

Juriš na strahove!...

Kakšna razlika je med poslancem in hroščem?

Nobena! Oba se prikažeta samo na vsaka 4 leta!

ŠIBRE

Kadar se tolovaji pripravijo, takrat pride kmet zopet do svoje krave!

Merjasec je nevaren od spredaj, osel od zadaj, a korupcija od vseh strani!

Stranka je kakor limona: dokler jo drugi sesajo, se gledalcu delajo skomine, a če jo sam okusi, tedaj stisne zobe!

Od debelih svinj in komponistov se ima koristiti šele po — klanju!

Strankarske obljube so sadovi, ki padejo nezreli na tla, in ki nikdar dozoreti ne morejo!

Koliko je danes takih, ki kopljejo drugemu jamo na — državne stroške?

V zvezi z gornjimi imenovanji s posebnim ponosom poročamo, da je tov. dr. Danilo Gregorič naš ožji rojak — Slovenec, naše gore list. Našega neumornega tov. Outrato pa itak pozna vsak Zborščak v Sloveniji, posebno pa v Ljubljani. Obe ma iskreno čestitam k visokemu imenovanju.

Poudariti pa moramo ob tej priliki, da se je zgodilo prvič v naši 18 letni skupni jugoslovanski zgodovini, da ima neka vsedržavna politična organizacija, kot je OZ, predsednika in namestnika predsednika — Slovenca! Tako služi »Zbor« že pri svojih prvih korakih v javnem živ-

njenju za edinstven primer pravilnega razumevanja pravega in resničnega jugoslovanstva pravičnosti in enakopravnosti vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev in Bolgarov. Ta gesta našega predsednika tovariša Ljotića je viden izraz zborovske miselnosti istinskega jugoslovanskega občutja. In za ta izraz bodi tovarišu predsedniku izrečena še posebna zahvala.

Iz glavnega tajništva Omladine »Zbora«. Predsednik OZ tov. dr. Danilo Gregorič je imenoval tov. Smoleja Lojza iz Kranjske gore poverjenikom za Radovljski srez.

ORGANIZACIJA »ZBORA«

Ustanovni občni zbor krajevne organizacije »Zbora« Ljubljana-Sv. Jakob. — V soboto dne 18. t. m. se je ustanovila nova postojanka »Zbora« za okoliš Ljubljana-Sv. Jakob. Lahko trdimo, da je po številu članstva že danes ena najmočnejših krajevnih organizacij Ljubljane.

Točno ob napovedani uri, t. j. 20.30 otvarja poverjenik tov. Loboda zborovaje.

Potem je povzel besedo starešina Ljublj. org. področja tov. Šturm, burno pozdravljen od vseh navzočih, ki jih je med tem časom prišlo še veliko, tako, da so bili primorani stati zunaj na vratih.

Po končanem odmoru je med burnim in splošnim odobravanjem prečitana sledeča lista, ki je bila tudi soglasno izvoljena:

Predsednik: tov. Loboda Vinko, davčni uradnik, podpredsednik: Terpin Joško, čevljarški mojster, tajnik: Glaser Marko, mizar, poslovođa, blagajnik: Jeranič Stanko, trgovec, odborniki: Puklavec Viktor, zidarski polir, Stergelj Josip, natak, Zidar Ivan, mizar, Jaklič Jože, delavec, Kramar Viktor, fotograf, Mausar Ivan, mehanik, Tausers Ivo, mest. dohodarstveni uslužbenec.

Nadzorni odbor: Višnjavec Tomo, trgovec, Lemut Alojz, sedlar, Dolenc Josip, elektrotehnik in Vajt Ciril, trgovec.

Novoizvoljeni predsednik tov. Loboda se je vsem navzočim tovarišem prav prisrčno zahvalil za zaupanje poudarjajoč,

članski sestanek krajevne organizacije Ljubljana-Barje. V soboto dne 25. t. m. ob 20. uri je bil članski sestanek, ki je bil polnoštevilno obiskan. Sestanku je predsedoval predsednik tov. Anžur, ki je poročal o delu organizacije, o politični situaciji in nato pozval vse članstvo, da se polnoštevilno udeleži sestanka vsega ljubljanskega članstva, ki bo v petek dne 31. t. m.

Po končanem govoru predsednika, tov. Anžurja je povzel, burno pozdravljen od vseh navzočih besedo tov. Loboda, ki je v jedrnatem govoru orisal današnji položaj, predvsem pa pozval člane, da naj nikar ne nasedajo raznim časopisnim vestem, ki jih dnevno časopisje trosi le po svojih strankarskih interesih.

Za svoja izvajanja sta bila oba tovariša navdušeno in iskreno pozdravljena, nakar je tov. Anžur ob 22. uri zaključil krasno uspeli sestanek.

Umrla je gospa Marija Korban, roj. Schifferling, soproga našega zvestega tov. Rajka Korban, člana viške krajev. organizacije Zbora. Naj ji bo lahka slovenska zemlja, tov. soprogu pa naše iskreno sožalje!

VSEM, KI PREJEMAJO NAŠ LIST V TRBOVLJAH.

Da bi se vsem prejemnikom našega lista v Trbovljah olajšalo plačanje naročnine, jih obišče na domu prihodnjih dni naš inkasant, kateremu naj blagovoliijo vsi poravnati naročnino.

Uprava lista.

ZAHTEVAJTE NAŠ LIST PO VSEH KAVARNAH, KAMOR ZAHAJATE!

Širite „Zbor“!

da naj se tudi ostali člani, ki niso odborniki, zavedajo, da je v »Zboru« vsak izmed njih odbornik in da naj vsakdo po svoji moči dela za napredek in širjenje »Zbora«. Dokaz, da je članstvo na prvi poti, mu je že sestava same odborove liste, iz katere je razvidno, da je članstvo popolnoma pravilno pojmovalo naš program in smernice, ker so v odboru po življenjskih razmerah za ta okraj zapadeni popolnoma vsi stanovi. Zato tudi kliče vsem: »V boj za stanovsko demokracijo.«

Nato je predsednik tov. Loboda predlagal, da se odpošlje pozdravna brzojavka na visoki naslov Nj. Vel. Kralja Petra II., ki jo je celokupno članstvo stoji in z dolgotrajnim odobravanjem navdušeno sprejelo. Dalje je predlagal, da se odpošlje brzojavka vodji tov. Dimitriju Ljotiću, pri kateri je vse članstvo pričelo tako isto kot pri prvi klicati na ves glas: »Živijo naš vodja.«

Navdušeni klici Kralju in vodji tov. Ljotiću kar niso hoteli ponehati, ko je nato povzel kot zadnji besedo tov. Zupančič, ki je popeljal vse navzoče daleč nazaj v zgodovino in jim preko vseh zgodovinskih dokazov pokazal novo pot v bodočnost. Nebroj dokazov je iznesel, da delamo za pravo pot, ki naj popelje ves Jugoslovanski narod v novo stanovsko združeno ureditev države, katero brezkompromisno zastopa naš »Zbor«. Povedal jim je tudi, da jih čaka še veliko in naporno delo na tem potu, ki pa ne bo posejano z rožicami in cvetjem, pač pa bo ta njihova pot v mnogočem trnjeva pot. Ali zato naj jih ne plaši delo, ker zavedati se morajo, da le za delo prihaja tudi plačilo in to plačilo tudi za »Zborovsko« delo ni daleč.

Za svoja res krasna izvajanja je bil Zupančič navdušeno in iskreno pozdravljen.

Nato se je še enkrat v kratkih besedah oglasil in čestital novemu odboru starešina tov. Šturm, nakar je v kratkih besedah izrekel čestitke k ustanovitvi predsednik krajevne organizacije za Barje tov. Anžur.

Tov. Loboda je zaključil ob 23.45 uri krasno uspeli občni zbor z geslom:

Jugoslovan na plan,
Vstajenja Tvoj prihaja dan,
Ker vladati Ti več ne sme German,
Še manj pa strti že Roman.

Javornik. Priobčujemo poziv našega tov. delavca: Javorniški narodni kovinar razvije svoj podružniški prapor dne 16. avgusta. Marsikateri bo dejal, čemu to v času splošne tako zvane kapitalistične krize? In ravno v tem času je to največja potreba, da zavedno narodno delavstvo razvije svoj prapor, pod katerim zbira vse pošteno misleče narodne delavce. Ravno v tem času je potreba, da se zbiramo pod lastnim praporom, da pariramo vse udarce kapitalizma, da pariramo udarce z leve, kot z desne. Naš narodni zavedni delavec ni prevraten element, on se bori in hoče le svobodo, pravico do dela, in za to delo tudi pošteno plačilo, da bo imel s tem delom in plačilom človeka dostojno življenje, ker se smatra pač enakovrednim članom človeške družbe.

Zato apeliramo na naše prijatelje, da pohite na dan 16. avgusta k razvitju našega prapora, da pokažemo, da jih je še mnogo, kateri so pripravljeni boriti se za naše delavske ideale, tako na gospodarskem, kot socialnem polju.

Tovariši, naša borba še ni končana, zato v boj!